D·N
25/5 1947

Kulturkamp?

I religiösa och kyrkliga publikationer påstås stundom att en "kulturkamp" skulle stå för dörren eller rent av vara igångsatt i vårt land. Om ordet kulturkamp användes i sin övliga bemärkelse, är påståendet uppenbart oriktigt. Det är och kan hos oss icke vara fråga om att begagna statens maktmedel mot religiösa institutioner, såsom i Tyskland på 1870-talet, i Frankrike vid sekelskiftet och, på ett ojämförligt hårdare sätt, i Ryssland under kommunismens första tid eller i Tyskland under nazismen. Varje försök att inkräkta på kyrkosamfundens eller lärornas frihet är de demokratiska svenska partierna främmande; denna frihet framstår tvärtom som ett av de mest oomtvistliga värdena i vårt samhälle. I den mån reformer krävs är det i anslutning till religionsfrihetens grundsatser, vare sig man begär konfessionslös skolundervisning, fritt utträde ur statskyrkan eller till äventyrs statskyrkans totala avskaffande. Det bör framhållas att det sistnämnda kravet tidigare vunnit stark anslutning icke blott bland de frireligiösa, utan också inom statskyrkan; för närvarande saknar denna tanke inom alla riktningar större aktualitet.

När det talas om kulturkamp lär man likväl i regel begagna uttrycket i en överflyttad eller starkt förtunnad betydelse. Vad som avses är framför allt den allmänna kritik av kyrkliga förhållanden och religiösa dogmer som på vissa håll framföres. Varje anmärkning uppfattas som ett uttryck för ovilja eller som en ansats till förföljelse. Ingen rörelse är i detta hänseende så ömtålig som den religiösa. Delvis beror detta säkerligen på att föreställningen om en stridande kyrka och en förföljd religion har en viss prestige och därför omhuldas; den erinrar om den ärorika tid då kristendomen kämpade för sin existens. Därför kan man få höra även allvarliga och sympatiska kristna besvara en hovsam kritik med tal om flykt till katakomberna.

Men orsakerna är också mera reella och förståeliga. En ironisk och hånfull ton blir mera sårande än eljest då den används som vapen mot religiösa åskådningar. Den djupt religiöse fattar sin tro som en intimt personlig angelägenhet och känner därför ett angrepp av denna art som en kränkning. Den irreligiöse har icke blicken öppen för detta; själv tar han även bittra attacker mot den egna åsikten med ro — ateismen innebär icke på samma sätt som tron ett personligt engagemang — och han begagnar samma diskussionsmetoder som är vanliga exempelvis i den politiska fejden. Detta blir så mycket naturligare som de irreligiösa icke respekteras på kristet håll; här talas ständigt om ateismens ytlighet, tomhet och billighet, som om inte otron, likaväl som tron, kunde framspringa ur en stark spänning mellan rationellt tänkande och längtan efter metafysisk förankring. Även om en viss återhållsamhet främst bör anbefallas åt de irreligiösa — eftersom de andra är de mest ömtåliga — behöver dess värde inom båda de tvistande lägren inskärpas.

Kritiken måste emellertid här som på andra områden vara fri. Kravet på tanke- och debattfrihet var från början väsentligen riktat mot kyrkornas av staten garanterade andliga monopol; den intellektuella granskningen kan inte nu — lika litet som förr — göra halt inför de av kyrkan helgade dogmerna. I den diskussion som här föres och måste föras kan de religiösa med gott samvete begagna vapen som för deras motståndare ter sig otillåtliga. De kan falla tillbaka på tanken att religiositeten är ett anlag som den enskilde har eller inte har — en moderniserad predestinationslära. De kan ställa en antiintellektualistisk skärm mellan sig och kritiken: motsägelserna blir paradoxer och får därigenom ett drag av subtilitet, det oförklarade blir outgrundligt och djupsinnigt. I sista hand anlitas den rena pragmatismen: tron är nyttig för lycka och moral och blir därmed en sanning av högre klass.

Trots dessa svårigheter i själva utgångspunkterna borde debatten kunna föras utan bitterhet. För det stora flertalet kristna är motståndet mot samtidens totalitära rörelser och bekännelsen till en demokratiskt-humanitär åskådning en självklarhet. De anser till och med att humanismen är en frukt av kristendomen och utan den inte kan fortleva. Respekten för den personligt präglade åskådningen, för samvetets röst proklameras, och det ovillkorliga kravet på andlig frihet blir därmed rättfärdigat. På dessa punkter kan kristendom och irreligiös humanism samverka. Och de frågor i vilka man sålunda går samman är så viktiga att icke ens en livlig och öppen debatt bör kunna förinta känslan av tolerans och förståelse.

In maning från huvudstadstidningarna:

Samla papper till den 29 maj!

Spar alla lästa tidningar och tidskrifter, alla påsar och allt omslagspapper. Samla ihop vad Ni har i den vägen i skåp, vind och källare och låt det komma till nytta. Gammalt papper kan bli nytt papper, som ger landet ökade valutatillgångar, ökade möjligheter att importera vad vi behöver av livets nödtorft och lyx.

Han kommer den 29:e!

Till Er som bor i Stockholm inom tullarna, Bromma, Enskede och Brännkyrka församlingar, kommer torsdagen den 29 maj skolpojkar och hämtar vad Ni samlat ihop av gammalt papper. Det är nämligen Ungdomsberedskapen som den dagen ställt sig i landets tjänst.

Hjälp dem genom att ha pappret buntat och ombundet med snöre, gärna flera buntar, men ej tyngre än högst tio kg. vardera. Sätt igång med att spara papper i dag!

Allt papper är värdepapper

Författaren Vilhelm Mobergs

gårdagsartikel innehöll en rad synpunkter som icke tillräckligt uppmärksammats i den senaste tidens debatt om statsförlag och författarnas ställning. Frågan om rätt för författarna att erhålla ersättning för utlåning av deras böcker genom bibliotek är visserligen komplicerad, men ett nytt försök måste göras att komma fram till en lösning; det är en orimlighet som växer med bibliotekens antal och betydelse att en författare icke skall dra någon som helst ekonomisk fördel av att hans böcker på lånevägen får en stor läsekrets. Att ett statsförlag lätt blir en apparat för spridning av menlös och obetydlig litteratur illustreras förträffligt genom hänvisningen till tryckfrihetspolitiken under krigsåren. Med all säkerhet skulle många av de för frihetskänslan mest eggande böcker som då utgavs, bland annat Mobergs egen succèsroman, aldrig ha antagits till publicering av ett statligt förlag, medan ett sådant förlag med förtjusning skulle ha publicerat både halvt défaitistiska försvarstal av den officiella politiken (modell Vougt) och beskäftigt intetsägande skrifter av s. k. beredskapstyp. Härtill kommer att ett statsförlag i realiteten aldrig kommer att på likställighetens grund konkurrera med andra förlag — ty staten eller riktigare de tjänstemän som blir bestämmande riskerar inte sin ekonomi genom ett misslyckande. Ett statsförlag blir och måste bli ett förlag för de välsinnade — den sämsta tänkbara formen av understöd åt författare.

Att inbjuda Carl Sandburg till Sverige

har tidigare varit på tal, och frågan har ånyo väckts av en av hans svenska vänner, Anna Lenah Elgström. Det är ett gott förslag, som bör förverkligas senast vid den tidpunkt som Svenska institutet tänker sig, nästa år när hundraårsminnet av den stora svenska emigrationen till Amerika firas. Sverige är skyldigt Carl Sandburg den uppvaktningen efter hans långa och ståtliga verksamhet som vår andes stämma i den amerikanska kulturvärlden; dessutom vore det ett tillfälle för oss att få höra Sandburg föreläsa och sjunga de folkvisor han upptecknat. Det bör i sammanhanget också framhållas att Carl Sandburg genom sin magistrala Lincolnbiografi skulle vara en prydnad för den svenska hedersdoktorskåren.

PRESSGRANNAR

För att försvarets strategiska position i samhällsekonomin inte skall bli prekär kommer det med säkerhet att krävas antingen ett alldeles exceptionellt snabbt ekonomiskt framåtskridande eller ett mycket starkt utrikespolitiskt tryck eller en intensiv och skicklig försvarspropaganda — det är Industria som spikar dessa teser. Skälen är i huvudsak följande:

Såvida inte näringslivets produktivitet skulle på ett sensationellt sätt ökas tack vare revolutionerande tekniska och organisatoriska framsteg, förefaller det som mest sannolikt att levnadsstandarden kommer att höjas i långsammare takt än under mellankrigstiden. För en bedömning av försvarets strategiska position i ekonomiskt hänseende ger emellertid en sådan slutsats blott en av de viktigaste hållpunkterna. En annan är det faktum, att en betydande del av den framtida standardhöjningen redan är "intecknad". Skulle utvecklingen komma att förlöpa enligt det minst optimistiska alternativ, som man har att räkna med, finner man nog att den framtida standardhöjningen rent av är intecknad över skorstenarna.

På detta sätt krymper starkt den "inskränkbara", dvs. ännu inte intecknade, standardhöjning, som folk i allmänhet direkt uppmärksammar. Om man försöker göra en kalkyl skall man finna, att denna årliga, "inskränkbara" standardhöjning fram till låt oss säga 1952 inte ens i gynnsammaste fall kommer att överstiga 2 procent. Troligast är att den kommer att vara betydligt mindre.

Men när nu penninginkomsterna i landet av allt att döma tycks komma att höjas med ett mångdubbelt högre årligt procenttal än detta, betyder det att svenska folket med hjälp av pengar försöker bevilja sig självt en standardhöjning i en takt som inte ligger inom ramen för det möjliga. Detta kommer då, i likhet med det försök att leva över tillgångarna som vi just nu bevittnar att leda till inflationstryck med dess kända följder: svart börs, snedvridning av produktionsapparaten, regleringar av såväl utrikeshandeln som den inre handeln, byggnadskontroll, varubrist, ransoneringar, successivt stigande skatter osv. Det är mot bakgrunden av detta framtidsperspektiv inte svårt att räkna ut att utgifterna för försvaret kommer att få ett ringa utrymme — särskilt som de placeras på marginalen enligt principen "socialpolitik först, försvaret sedan":

Försvarskostnadernas nedpressning skulle ju möjliggöra åtminstone ett steg i riktning mot en bättre anpassning av verkligheten efter önskningarna. Detta kan man konstatera utan att politiskt ta ställning till själva saken. Det är av största betydelse att man ser verkligheten sådan den är.

Under inga förhållanden kan det vara fördelaktigt för försvaret att man från militärt håll inleder debatten med miljardkrav som ligger på stort avstånd från det sakligt och politiskt möjliga. Detta är i nuvarande skede motsatsen till "skicklig försvarspropaganda".

Europas förenta stater försvaras av Handelstidningen i polemik mot Dagens Nyheter:

När splittringen icke nu kan undanröjas på det universella planet, skall den så förbli total? Det vore orimligt och ödesdigert. När Dagens Nyheter fördömer Winston Churchills Europaplaner under hänvisning till att det är världen och icke Europa, som skall enas, vänder den alldeles upp och ned på saken... Sätter man upp det omöjliga som måttstock och riktpunkt blir givetvis allt omöjligt.

Vad Winston Churchill har velat säga oss, det är att vi måste söka en enhet i mångfalden där den står att finna, att i det som dock var och är civilisationens centrum övervinna den djupt otidsenliga splittringen på ett stort antal självtillräckliga statsbildningar. Han har outtröttligt talat och verkat för den atlantiska gemenskapen mellan England och Amerika. Han ser i det brittiska samväldet ett ordningens element och ett fredens verktyg. Nu har hans bud gått till de västeuropeiska folken, som för närvarande visa omisskännliga spår av det lidande, vari nationerna måste försjunka när de icke kunna finna former för att rådslå och besluta om sin ofrånkomliga samlevnad. Han har säkert inte förbisett, att räddningen ur dessa svårigheter blott kan komma som en frukt av klarsynt och målmedvetet arbete, icke av ångestfull förvirring.

Handelstidningen utgår från att det är lättare att bilda ett Europas förenta stater än en världsfederation eller en demokratisk federation omfattande även utomeuropeiska länder som USA och de brittiska dominions. Men det är just detta som skulle bevisas — och som inte kan bevisas. I själva verket är en europeisk union utan USA på en gång svår att realisera och av mycket begränsat värde, om den skulle komma till stånd.

Sveriges kommunistiska parti jubilerar under pingsthelgen, men Morgon-Tidningen (s) tycker att det har valt sitt födelseår något godtyckligt:

Partiet har för att kunna räkna sig till godo den trettiåriga levnaden behagat räkna det vänstersocialistiska partiets födelse en vacker majdag 1917 som sitt eget ursprung. Naturligtvis spelar det föga roll i det stora hela, men inte har dagens kommunistiska parti särdeles mycket, om ens något gemensamt med socialdemokratiska vänsterpartiet. De grundlagar som skulle utgöra den vänstersocialistiska plattformen innehöll en mängd saker och ting som är främmande, ja, rent fientliga mot kommunismen. Lindhagens idealism, Fabian Månssons gammaldags bondepolitiska frihetsträngtan och grupperna kring Z. Höglunds marxistiska bekännelse hade sammansmälts till ett partiprogram, vilket, som det snart visade sig, innehöll mycket sprängstoff.

Kommunisterna tar det inte så noga med födelseattesten och privatäganderätten. De bara exproprierar expropriatörerna.

NÄSTA NUMMER
av
DAGENS NYHETER
utkommer
tisdagen den 27 maj

OFFICIELLT

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förordar till en vägingenjörsbefattning i lönegrad Eo 26 vid väg- och vattenbyggnadsverket arbetschefen vid styrelsens förutvarande övre norra hamnarbetsdistrikt Erik Gunnar Carlsten.

Apoteken. Till privilegiet på apoteket Nordstjärnan i Göteborg förordar medicinalstyrelsen apotekare A. G. Erlandsson, Nordmaling.

Telegrafverket. En telegrafkommissarietjänst i Mjölby sökes av telegrafkommissarierna R. Eeg-Olofsson, Vadstena, S. Norrlinder, Arvidsjaur, och E. Svensson, Haparanda, förste telegrafassistenterna L. Callenfors, Stockholm, R. Elgeklint, Gävle, E. Hagvall, Norrköping, C. Hedqvist, Landskrona, T. Holmberg, Stockholm, M. Nyberg, Mora, och B. Ohlberger, Gävle, samt telegrafassistent L. Rydén, Stockholm.

— En telegrafkommissarietjänst i Vilhelmina sökes av telegrafkommissarierna A. Lidman, Ange, S. Lilljenström, Mariestad, och S. Norrlinder, Arvidsjaur, förste telegrafassistenterna H. Bergwik och T. Holmberg samt telegrafassistenterna B. Abrahamsson, P. Bohlin, H. Lindberg och L. Rydén, alla Stockholm.

Läroverken. Till teckningslärartjänsten vid Växjö läroverk förordar rektor teckningslärare S. V. R. Brattberg, Malmö, och teckningslärarinnan Sussie Stille, Växjö, i nämnd ordning.

— Teckningslärare S. G. Schönbeck, Karlskrona, förordas av rektor till teckningslärartjänsten vid Haparanda läroverk.

— Fil. mag:na A. G. O. Rosander, Skellefteå, och N. O. H. Schönbeck, Umeå, förordas av rektor i nämnd ordning till en adjunktur i geografi, matematik och fysik vid Skellefteå läroverk.

— En adjunktur i matematik och fysik vid Karlskrona läroverk söks av fil. mag:na A. J. A. Sihlbom, Kiruna, J. H. M. Friberg, Stockholm, E. O. U. Tegeman, Eskilstuna, A. I. Johnsson, Gislaved, och E. H. Lindholm, Malmö.

— En ämneslärarinnetjänst i geografi och biologi vid läroverket i Boden söks av ämneslärarinnan Adèle Garmark, Nederkalix, fil. mag. Ingeborg Rudebeck, Stockholm, och lärarinnan Ingeborg Gripenstedt, Aseda.

— En ämneslärarinnetjänst i matematik och fysik vid Västerviks läroverk söks endast av ämneslärarinnan Anna Lisa Fast, Härnösand.

— De efter lektorerna G. O. T. Sjögren och A. P. Uhler lediga lektorstjänsterna vid Nya elementarskolan föreslår skolöverstyrelsen skall flyttas över till högre allmänna läroverket i Enskede, och de efter lektorerna A. Gagnér och G. V. Carstensson ledigblivande lektorstjänsterna vid Nya elementarskolan till den blivande Nya elementarskolan i Ängby, samtliga från 1 juli i år.

Realskolorna. En ämneslärarinnetjänst i kristendom och modersmålet vid samrealskolan i Borlänge söks av rektor Martha Böös, Överkalix, ämneslärarinnorna Elsa Johansson, Arvidsjaur, och Maj Ohlsson, Båstad, samt lärarinnorna Signe Emilsson, Östhammar, Ingrid Thedéen, Härnösand, Ingeborg Engström, Säffle, Margit Lundin, Orsa, Birgit Nordlund, Karlstad, och Ingrid Vallmark, Norrköping.

— Rektorstjänsten vid samrealskolan i Åsele söks av adjunkterna H. F. K. Hedström, Strängnäs, och E. T. Nässén, Umeå, samt ämneslärare J. V. Bylund, Åsele.

— Rektorn vid kommunala mellanskolan i Hultsfred fil. mag. K. I. G. Frenne föreslås av skolöverstyrelsen till adjunkt i fysik och kemi vid samrealskolan i Höganäs.

Folkskolinspektörerna. Folkskolinspektörstjänsten i Sydskånes västra inspektionsområde söks av folkskolinspektör A. Göransson, Karlskrona, överlärarna A. B. V. Ahlner, Malmö, S. G. Edlund, Karlskrona, och S. Wikberg, Stockholm, samt folkskollärare S. F. A. Orrgård, Stocksund.

Lediga tjänster. En 1:ste underläkartjänst vid centrallasarettet i Umeå, järnvägsläkartjänsten vid linjen Sävsjöström—Milletorp och Brittatorp—Gärdveda, distr.-veterinärtjänsten i Hjo, ett antal tjänster hos pensionsstyrelsen, en lektorstjänst i matematik och fysik vid h. allm. lärov. i Hudiksvall, en lektorstjänst i matematik och fysik vid h. allm. lärov. i Linköping, en adjunktstjänst i matematik, fysik och kemi vid h. allm. lärov. i Boden, gymnastiklärartjänsten vid samrealsk. i Malmberget, en timlärartjänst i svenska språket vid navigationsskolan i Härnösand, två ord. tjänster som teor. lärarinnor vid Slagsta skola och seminarium samt en ord. barnträdgårdslärarinnetjänst därsammastädes, två lärarinnetjänster vid Nannylunds skolh., Eksjö, föreståndartjänsten vid Örebro läns lantmannask., en assistenttjänst vid statens veterinärmed. anst., en d:o tjänst, en länsskogvaktartjänst och två kontorsbiträdestjänster hos skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län, en bef. som 1:a föreståndarinna vid Sidsjöns sjukh. i Sundsvall, en bef. som kriminalassistent vid statens kriminaltekn. anst., tre ord. kanslibiträdestjänster och fyra (ev. flera) d:o kontorsbiträdestjänster vid försvarsstaben, bef. som bitr. husmoder vid Göta luftvärnskår, en bankvaktmästartjänst i riksbanken, kronojägartjänsterna i Auktsjaurs, Lillögda och Bromö bevakningstrakter, en bef. som museivakt vid statens sjöhistoriska museum samt en d:o som expeditionsvakt vid statens kriminaltekn. anst. kungörs till ansökn. lediga. Vidare ledigförklaras ett vakansvikariat å folkskollärar- och organisttjänsten i Häradshammar, en icke ord. folkskollärartjänst och en icke ord. småskollärarinnetjänst i Arboga, en icke ord. folkskollärartjänst, en icke ord. småskollärarinnetjänst och en icke ord. lärarinnetjänst i hushållsgöromål och kvinnlig slöjd i Ljungby, en icke ord. folkskollärartjänst (manl.) och en icke ord. småskollärarinnetjänst i Hulud, Kinnarumma distrikt, tre icke ord. folkskollärartjänster (två manl.) i Gideå distrikt, en (manl.) i Dingtuna, en i Rinkaby, Skånes Viby, en e. o. i Nävelsjö, Lannaskedebrunn, samt en icke ord. småskollärarinnetjänst i Broddbo, Sala, och en i Björkhaga, Torskinge distrikt.

Genom medlemskapet i Förenta nationerna är Sverige bundet av denna organisations stadga och däri intagna bestämmelser om immunitet och privilegier för organisationen, dess tjänstemän och medlemmarnas ombud. Till lagrådet har nu remitterats lagförslag angående denna immunitet och dessa privilegier. Vidare skall missbruk av Förenta nationernas emblem och namn hindras genom lagstiftning. Enligt förslaget får sålunda Förenta nationernas emblem eller namn, förkortning av namnet eller annat som därmed företer sådan likhet att förväxling lätt kan äga rum icke utan medgivande av Förenta nationernas generalsekreterare offentligen brukas som märke eller benämning. Med förkortning avses främst FN, givetvis då dessa bokstäver användas med syftning på Förenta nationerna.

Zigenarnas skolfråga. Socialstyrelsen ansluter sig till skolöverstyrelsens uppfattning att zigenarnas skolfråga bör lösas samtidigt med att en social reform av zigenarnas bostadsförhållanden genomförs och att skolundervisningen bör anpassas efter hemmens förhållanden.

SCALA-MAESTRON REPETERAR

Maestro Guarnieri tillsammans med Gilda—Lina Aimaro och Rigoletto—Tito Gobbi (längst till höger).

Maestro Guarnieri hade sin första repetition på lördagen, och spänningen var enorm på Kungliga teatern, det är väl frågan om atmosfären kan vara mera laddad ens på tisdag när Operans och Dagens Nyheters gästspel har högtidlig premiär.

Innan man sett en italiensk maestro i aktion i diket fattar man inte riktigt vilken nimbus som kringsvävar en stor dirigent. Skolbarn har inte hälften så stor respekt för sin rektor som La Scala-stjärnorna för signor Guarnieri. Ingen utelämnade någonsin ett vördnadsfullt "maestro" vid tilltal, och skulle någon råkat göra en insats aldrig så litet för tidigt eller för sent blev ursäkterna överväldigande. Nu var förstås ensemblen så säker att det inte hände några malörer att tala om.

En repetition är något mycket händelserikt, man vet tydligen inte när man börjar vilka som skall agera i sista akten. Först startade man med en baryton, det var nu inte den man tänkt sig, för denne hade tagit sig en sovmorgon. Men så anlände nummer två, Tito Gobbi, som spelade Rigoletto vid tisdagens föreställning, och övertog sjungandet och agerandet.

Gobbi är utomordentligt livlig, han spelar ut för fullt nästan hela tiden — utom då han ibland kommer ihåg att han måste rätta till pressvecken efter ett särskilt dramatiskt och — för kostymen — ödesdigert knäfall. Gilda kvittrar ljuvt och med dotterlig hängivenhet. Det är inte kostymrepetition, men för att ge någon illusion av elegansen i 1500-talets Mantua har hon ifört sig en lysande grön klänning med cape i samma färg.

I Giovannas roll framträder en ung svenska på något darrande ben, det är säkert ganska hemskt att stiga direkt in i en främmande ensemble, men hon klarar sig fint. Alldeles i onödan för resten; något senare befinns det att signora Solveni blivit indisponerad och inte vågar åta sig Maddalenas roll. Möjligen Giovannas... Exit den unga svenskan på de darrande benen.

Impressarion Roje sliter sitt hår och förklarar utförligt varför operasångerskor på turné inte har rätt att bli förkylda, men svenskarna skyndar till hjälp. En svensk Maddalena i Margit Sehlmarks skepnad eftertelefoneras och anländer i bil. Alla andas ut. Sista aktens stora kvartett är räddad, och impressario Roje erkänner storsint att även riktigt hyggliga människor ibland blir förkylda. Den unge basen Sparafucile är i god form och bryr sig inte om att snåla med rösten.

När han presenterar sig och ber Rigoletto att få ett trevligt illdåd att utföra lyckas han göra den mörkaste toner så lång att han kan ta den med sig ut i kulissen.

Hertigen piggar upp sig med litet gymnastik mellan ariorna. Ibland undfaller honom en dämpad klagan över att han inte hunnit äta frukost. Det är verkligen en prövning, för klockan hinner bli både 14 och 15 innan Gilda gått sitt dystra öde till mötes, och alla kan gå ut i vårsolen igen.

— Vad vi gör i morgon? Sjunger, svarar Gilda, hertigen, Rigoletto och Sparafucile. Och signor Guarnieri fastslår att visserligen har han till princip att inte arbeta på helgdagar, men den här pingsten skall han ändå anslå till repetitioner.

De svenska medverkande måste vara nöjda med mötet med maestron, det är inte många gånger han knackar av orkestern för att rätta på dem. Alla har förstås god hjälp av den outtröttlige signor Gardelli, han är precis överallt på en gång. Han översätter en anvisning till cellisten, han ledsagar kören då den bör tåga bort mellan de pappväggar som markerar det hertigliga palatset, ja, när det plötsligt behövs ett nytt klaverutdrag i sufflörluckan ilar han på lätta fötter dit i det psykologiska ögonblicket.

Och när det hela är över är det han som först av alla gratulerar signora Guarnieri, som troget väntar i kulissen, till hennes makes dirigering. För han vet ju att maestron själv inte är svag för komplimanger, hur berättigade de än är.

Perpetua

40-timmarsvecka avstyrks av LO

Det är klart att alla arbetare vill ha 40-timmarsvecka, men inom LO är vi av den uppfattningen att tiden inte är mogen att genomföra tanken, förklarar nye LO-ordföranden Axel Strand för Handelstidningen.

Det är inte bara situationen på arbetsmarknaden som avskräcker oss för att i dag kräva ett genomförande av 40-timmarsveckan, utan vi har också en känsla av att produktionstekniken inte hunnit så långt att en sådan omläggning av arbetstiden kan bli till nytta. För närvarande är tanken i varje fall ogenomförbar.

Körtelextrakt häver migrän, prov i Amerika

Från Dagens Nyheters New York-korrespondent.

NEW YORK, lördag.

Beror migrän, den svårförklarligaste och kanske också svåraste formen av huvudvärk, på att hjärnan sväller vid trötthet och därvid utsättes för ett mekaniskt tryck mot huvudskålens insida?

Den teorin har utvecklats inför amerikanska förbundet för experimentell biologi vid en kongress i Chicago, och läkaren som framförde den rapporterade också att han framgångsrikt behandlat över hundra migränfall med sköldkörtelextrakt.

Eftersom det är vanligt att fötterna sväller vid extrem trötthet är det inte orimligt att anta att detsamma gäller för hjärnan, sade dr Broda O. Barnes i sitt föredrag vid kongressen, där han erinrade om att migrän vanligen ger med sig efter några dagars sängliggande. Han sade att han i allmänhet inom trettio dagar kunnat observera en markerad nedgång både i frekvensen och svårighetsgraden av migräner, sedan han givit behandling med sköldkörtelextrakt. Hos nästan alla patienterna hade han konstaterat otillräcklig sköldkörtelverksamhet.

— Sköldkörtelinsufficiens gör individen mera utsatt för trötthet, ansamling av avfallsämnen och nedsatt ämnesomsättning, sade dr Barnes, och därmed också mottagligare för huvudvärk. Han underströk dock att hans rön inte hade någon tillämpning på huvudvärk som framkallats av överansträngd syn eller av hjärntumörer.

S. A.

Svenska esperantoförbundets årsmöte öppnades på pingstaftonen i Gävle i närvaro av ett stort antal representanter för distrikt och föreningar. Efter hälsningsanförande av ordföranden i Gävle esperantoförening, tillsyningslärare Gösta Aström, höll Svenska esperantoförbundets ordförande, folkskollärare Ernfrid Malmgren, Stockholm, ett anförande, i vilket han bl. a. redogjorde för sammanslagningen av esperantorörelsens båda världsförbund, vilket kommer att medföra ökad styrka för rörelsen. Å Gävle stads vägnar hälsades kongressen av fullmäktiges förste vice ordförande, major Nils Holmström. Kongressen fortsätter under pingstdagen och annandagen.